

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університету імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
проф. Олександр Бірюк

«25» квітня

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ «Мова навчання (українська, англійська)»

ОС бакалавр

*на основі повної загальної середньої освіти, ОПС фаховий молодший
бакалавр, ОС молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст*

(денна та заочна форми навчання)

Умань – 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступних випробувань для вступників із числа іноземних громадян розроблено з урахуванням Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, вимог Загальноосвітніх стандартів з української мови як іноземної та відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини в 2024 році.

Перевірка практичних аспектів володіння мовою навчання (українською, англійською) вступниками з числа іноземних громадян спрямована на усні комунікативні види діяльності.

Вступник повинен розуміти українську мову в достатньому обсязі як засіб спілкування для задоволення власних освітніх та повсякденних потреб, водночас як інструмент отримання спеціальності, взаємодії з оточенням. Вступник має знати основи української граматики і сполучуваності слів, мати запас слів, достатній для мовленнєвої діяльності в актуальних для нього сферах спілкування. Він мусить розуміти тексти середньої складності і вміти перекладати їх. При перекладі вступнику дозволяється користуватися двомовним словником.

Вступник має володіти англійською мовою достатньою мірою, щоб розуміти її в обсязі тематики, визначеної програмою середньої загальноосвітньої школи, сприймати мовлення іншої особи при безпосередньому спілкуванні. Він повинен адекватно реагувати на почуте під час спілкування, брати участь у бесіді та вести діалог у межах програмної тематики. Вступник має вміти логічно і послідовно викласти свої думки відповідно до запропонованої ситуації в межах передбаченої програмою тематики.

Вступники з числа іноземних громадян повинні продемонструвати мовну, комунікативно-мовленнєву готовність до навчання українською та англійською мовою, засвоєння необхідного й достатнього обсягу мовних знань, необхідних умінь і навичок мовленнєвої діяльності з української та англійської мов, володіння іншомовною комунікативною компетенцією на рівні A 1 (+) (елементарний користувач) з української мови та на рівні B 1 (рубіжний рівень, незалежний користувач) з англійської.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ВИМОГИ ЩОДО ПРАКТИЧНОГО ВОЛОДІННЯ ВИДАМИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вступник повинен мати розвинену мовленнєву компетенцію з української мови на рівні А 1 (інтродуктивному, або відкриття), що вважається найнижчим рівнем використання мови. Вступник може спілкуватися простими засобами, ставити прості запитання і відповідати на такі ж запитання про себе, місце проживання, людей, оточення, речі тощо, ініціювати і підтримувати розмову простими репліками.

Аудіювання

Вступник повинен сприймати чітко й повільне мовлення іншої особи при безпосередньому спілкуванні, адекватно реагувати на почуте, брати участь у бесіді, запитувати і відповідати на запитання, вести діалог у межах запропонованих для вступників тем, реалізуючи необхідні комунікативні функції.

Вступник впізнає знайомі слова та найелементарніші фрази, що стосуються його самого, сім'ї та найближчого конкретного оточення.

Читання

Вступник повинен вміти читати без словника мовчки з розумінням основного змісту адаптовані та скорочені тексти з художньої, науково-популярної або суспільно-політичної літератури, що містять незнайомі слова, про значення яких можна здогадатися з контексту.

Вступник повинен також вміти читати вголос адаптовані тексти художнього, науково-популярного і суспільно-політичного характеру. Розуміння прочитаного перевіряється шляхом відповідей на запитання до тексту та вибіркового усного перекладу.

Усне мовлення

Бесіда-діалог мусить мати характер мовленнєвої взаємодії в межах заданої ситуації. Діалог-обмін інформацією повинен складатись із запитань і відповідей, реплік-реакцій і реплік-спонукань, загальна кількість яких не менша 5. Окремі з реплік (1-2) повинні складатись не менше як із 2-3 фраз.

Вступник повинен вміти логічно і послідовно викласти свої думки українською мовою, використовуючи прості речення та вирази, відповідно до запропонованої ситуації в межах передбаченої програмою тематики.

Монологічне висловлювання повинне відповідати темі і мовним нормам, бути логічним і послідовним та складатись з повсякденного лексико-граматичного матеріалу. Обсяг висловлювань — не менше 10 фраз.

Писемне мовлення

Вступник може писати короткі, прості тексти. Може заповнювати формуляри, вносити своє прізвище, національність та адресу, наприклад, у листок відповіді на екзамені.

МОВНИЙ МАТЕРІАЛ

Вступник з числа іноземних громадян має бути ознайомлений з особливостями фонетичної, лексичної, морфологічної, словотвірної, правописної та синтаксичної систем української мови. Зокрема, з вимовою звуків та позначенням їх літерами, граматичними категоріями різних частин мови, особливостями українського словотвору, будовою різних типів речень.

ВИМОГИ ЩОДО ПРАКТИЧНОГО ВОЛОДІННЯ ВИДАМИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вступник має мати розвинену мовленнєву компетенцію з англійської мови на рівні B1 (рубіжний рівень), тобто демонструвати знання, вміння і комунікативні навички з англійської мови як незалежного користувача.

Аудіювання

Вступник повинен розуміти іноземну мову в обсязі тематики, визначеної програмою середньої загальноосвітньої школи, сприймати мовлення іншої особи при безпосередньому спілкуванні, адекватно реагувати на почуте під час спілкування.

Читання

Вступник повинен вміти читати без словника мовчки з розумінням основного змісту адаптовані та скорочені тексти з художньої, науково-популярної або суспільно-політичної літератури, що містять окремі незнайомі слова, про значення яких можна здогадатися.

Вступник повинен також вміти читати вголос адаптовані тексти художнього, науково-популярного і суспільно-політичного характеру при достатній швидкості. Розуміння прочитаного перевіряється шляхом відповідей на запитання до тексту.

Мовлення

Вступник мусить уміти брати участь у бесіді та вести діалог у межах програмної тематики, реалізуючи необхідні комунікативні функції.

Бесіда-діалог повинна бути мовленнєвою взаємодією в межах заданої ситуації. Вступник повинен вміти як реагувати на репліки співрозмовника, так і стимулювати його до продовження розмови. Діалог-обмін інформацією повинен складатись із запитань і відповідей, реплік-реакцій і реплік-спонукань.

Вступник повинен вміти логічно і послідовно викласти свої думки іноземною мовою відповідно до запропонованої ситуації в межах передбаченої програмою тематики.

Монологічне висловлювання повинне містити різноманітні мовленнєві структури, відповідати темі і мовним нормам, бути логічним і послідовним та складатись з лексико-граматичного матеріалу в межах тематики, визначеної програмою середньої школи. Обсяг висловлювань — не менше 20 фраз.

Письмо. Вступник має бути здатним написати короткий текст на тему, пов'язану з його інтересами.

МОВНИЙ МАТЕРІАЛ

Вступник повинен знати основи граматики англійської мови і сполучуваності слів у ній, мати запас слів, достатній для розуміння текстів середньої складності.

Вступник повинен мати такий рівень мовної компетенції:

Фонетика: Вимова і розпізнавання на слух усіх звуків англійської мови. Наголос. Фразовий наголос. Поділ речень на смислові групи. Інтоніяція простих, складних, розповідних (стверджувальних і заперечних), питальних і спонукальних речень.

Лексика: 1500 л.о., у тому числі 850 одиниць продуктивної лексики. Слова, утворені від відомих коренів за допомогою афіксів: суфіксів іменників -er, -ing, -ment, -tion(sion), -ness, -ity; прикметників -less, -ful, -able, -y; числівників -teen, -ty, -th; прислівників -ly; префіксів дієслів ge-; прикметників un-, dis- а також конверсії (work - to work, rain - to rain).

Грамматика

а) для усного мовлення

Синтаксис. Вживання простого (поширеного, непоширеного) речення з дієслівним, іменним складеним присудком, простого розповідного (стверджувального і заперечного), питального і спонукального, складносурядного із сполучниками and, but і складнопідрядного із сполучниками when, if, that, because. Речення із зворотом There is (are).

Вживання безособових речень типу It is warm. It is raining. It is late. It snows.

Вживання складного додатку типу I told him to do.

Морфологія. Іменник. Вживання іменників у множині, присвійному відмінку. Артикль. Основні випадки неозначеного, означеного, нульового артиклів.

Прикметник. Вживання прикметників у вищому і найвищому ступенях, утворених за допомогою суфіксів і допоміжних слів.

Дієслово. Вживання дієслів to be, to have а також модальних дієслів can, may, must (have to). Вживання Present Indefinite (Simple) для вираження звичайних дій, що відбуваються одна за одною. Вживання Past Indefinite (Simple) для вираження дій, які відбуваються у закінчений період часу в минулому; Future Indefinite (Simple) – для вираження майбутніх дій; Present Continues (Simple) – для вираження дій, що відбувається у момент мовлення; Present Perfect – для вираження дій, завершених у минулому, результат яких відчувається тепер; Вживання Present Indefinite для позначення майбутньої дії у підрядних реченнях умови і часу після сполучників *when, if*. Вживання Present, Past, Future Indefinite (Simple) Passive. Узгодження часів.

Прислівник. Вживання прислівників у вищому і найвищому ступенях порівняння за допомогою суфіксів та допоміжних слів.

Займенник. Особові, присвійні, вказівні, кількісні неозначені.

б) для читання

Морфологія. Вступники повинні розпізнавати і розуміти при читанні речення, що містять Present і Past Continuous (Progressive) Tense, форми на -ing (герундій, дієприкметник І).

Синтаксис. Вступники повинні розпізнавати і розуміти при читанні умовні речення, що виражають нереальні, неможливі дії.

ЗМІСТ ІСПИТУ

I. Робота над уривком художнього / науково-популярного адаптованого тексту (обсяг – до 1500 др. зн.)

- а) прочитати вказаний фрагмент тексту;
- б) відповісти на 5-6 запитань до тексту.

II. Монологічне мовлення та бесіда на задану тему.

Перелік розмовних тем

1. Мій дім
2. Моя сім'я
3. Моє місто / країна
4. Мій звичайний день
5. Моє дозвілля
6. Улюблений шкільний предмет
7. Мої друзі
8. Мій улюблений письменник
9. Моя улюблена книга
10. Пори року і погода, яку я люблю
11. Улюблені види мистецтва
12. Улюблений вид спорту
13. Здоровий спосіб життя
14. Мої подорожі
15. Моя майбутня професія.
16. Природу треба берегти!
17. Охорона довкілля
18. Моя рідна країна
19. Ідемо робити покупки!
20. Моя улюблена телепрограма
21. Традиції, свята, звичаї мого народу
22. Студентське життя
23. Що я люблю їсти
24. Зовнішній вигляд людини, який мені подобається
25. Туристичні місця, які я мрію побачити
26. Наші улюбленці-тваринки
27. Чому я вивчаю іноземні мови
28. Роль штучного інтелекту сьогодні
29. Візит до лікаря
30. Переваги і труднощі дистанційного навчання

III. Опрацювати текст, написаний англійською мовою:

- а) прочитати вказаний фрагмент тексту;
- б) поставити до тексту 5 – 6 питань 4-х типів;
- в) здійснити формальний аналіз підкреслених граматичних структур.

IV. Монологічне мовлення та бесіда на задану тему англійською.

Перелік розмовних тем

1. The house I live in
2. My family
3. My native town / village
4. My working day
5. My leisure time
6. My studies and extra-curricular activities at school
7. My friend
8. My favourite writer
9. My favourite book
10. Seasons and weather
11. Arts
12. Sports
13. Healthy Lifestyle
14. Travelling
15. My future profession
16. Nature protection.
17. Environmental protection
18. My native country
19. Shopping
20. My favourite TV programme
21. My national holidays, customs and traditions
22. Student's life.
23. My favourite dish.
24. Appearance.
25. Places I want to visit.
26. Our pets.
27. Why do I study foreign languages?
28. The role of AI nowadays.
29. A visit to the doctor.
30. Online / offline education.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

<i>Рівень</i>		<i>Бали</i>	<i>Характеристика усних відповідей</i>
Не склав		0 – 99	Вступник володіє окремим граматичним, лексичним та фонетичним матеріалом. За допомогою екзаменатора в ньому орієнтується
Склав	Початковий	100– 109	При початкових навичках читання та вимови вступник не зрозуміє основного змісту тексту, запропонував неадекватний переклад, не зміг поставити питання та переказати його. Недостатній лексичний запас не дозволяють вступникові вести бесіду в межах заданої розмовної теми. У відповіді допущено багато мовних помилок
		110 – 119	Вступник частково зрозумів основний зміст тексту, відповів на 1-2 запитання. Бесіда з ним в межах заданої розмовної теми обмежується кількома фразами. У відповіді допущено багато мовних помилок
	Середній	120 – 129	Вступник демонструє задовільні фонетичні та інтонаційні навички при достатньому розумінні змісту тексту. При перекладі допускає суттєві неточності. Розмовна тема обмежилася кількома реченнями
		130 – 139	Вступник недостатньо володіє монологічним мовленням. Вміє виділити та сформулювати основну думку тексту, однак недостатнє знання фактичного матеріалу, недостатній лексичний запас не дозволяють йому висловити й аргументувати свою точку зору. Вступник допустив до 5 мовних помилок, що суттєво не порушили сприймання сказаного
		140 – 149	Вступник недостатньо повно розуміє основний зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися. Не повністю розуміє основний зміст тексту. Монологічне мовлення обмежене (близько 6-8 речень)
	Достатній	150 – 159	Вступник може чітко та виразно прочитати вказаний уривок, запропонувати прийнятний переклад його українською мовою. Достатньо повно розуміє зміст тексту, може відповісти на всі питання до тексту. У монологі допускає 3-4 несуттєві помилки лексичного чи граматичного характеру, що не впливають на загальне смислове сприйняття повідомлення

		160 – 169	Вступник добре володіє монологічним і діалогічним мовленням у межах знайомої тематики та вміє вести бесіду, висловлювати свою точку зору відповідно до заданої розмовної теми. У достатньому обсязі володіє базовим лексичним словником і граматичним мінімумом, передбаченим програмою. Допускає окремі лексичні або граматичні помилки
		170 – 180	Вступник в достатньому обсязі розуміє основний зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, та сприймає основний зміст повідомлень і фактичну інформацію, подану в тексті. Монологічне мовлення досить розвинене (понад 10 речень)
	Високий	180 – 200	Вступник може чітко та виразно, дотримуючись стандартів вимови й інтонаційного оформлення, прочитати вголос вказаний текст. Досить повно розуміє його, відповідає на запитання, підтримує бесіду. Монологічне мовлення добре розвинене (10 –15 речень)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

<i>Рівень</i>	<i>Бали</i>	<i>Характеристика усних відповідей</i>	
Не склав	0 – 99	Вступник володіє окремим граматичним, лексичним та фонетичним матеріалом. За допомогою екзаменатора в ньому орієнтується	
Склав	Початковий	100– 109	При задовільних навичках читання та вимови, вступник не розуміє основного змісту тексту, не може поставити запитання, проаналізувати підкреслені в тексті граматичні структури. Недостатній лексичний запас не дозволяє вступникові вести бесіду в межах заданої розмовної теми. У відповіді допущено 7 і більше мовних помилок
		110 – 119	Вступник частково розуміє основний зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися, та загалом сприймає основний зміст тексту. Має недостатній лексичний запас для власного висловлювання
	Середній	120 – 129	Вступник демонструє задовільні фонетичні та інтонаційні навички при достатньо точному розумінні змісту тексту. При перекладі допущено 3-4 суттєвих неточності. Вступник поставив однотипні питання до тексту. В аналізі підкреслених у тексті граматичних структур допущено 5-6 граматичних і лексичних помилок

		130 – 139	Вступник недостатньо вільно володіє монологічним мовленням. Вміє виділити та сформулювати основну думку тексту, однак недостатній лексичний запас не дозволяє йому висловити свою точку зору. Темп мовлення занижений. Вступник допускає 3-5 мовних помилок, що суттєво не порушують сприймання сказаного
		140 – 149	Вступник в недостатньо повному обсязі розуміє основний зміст усного мовлення і тексту, але вміє виділити та сформулювати його основну думку. В аналізі підкреслених у тексті граматичних структур допускає до 5 граматичних і лексичних помилок
	Достатній	150 – 159	Вступник чітко та виразно, дотримуючись стандартної вимови й інтонації, може прочитати вказаний уривок. Достатньо повно розуміє змісту тексту, грамотно аналізує підкреслені в тексті граматичні структури. Здатний поставити п'ять різнотипних питань до тексту. Допускає 3-4 несуттєві помилки лексичного та граматичного характеру, що не впливають на загальне сприйняття усного повідомлення
		160 – 169	Відповідь свідчить про добре володіння монологічним і діалогічним мовленням у межах передбаченою програмою тематики та вміння вести бесіду, висловлювати свою точку зору відповідно до заданої розмовної теми. Вступник володіє в достатньому обсязі базовим лексичним словником і граматичним мінімумом, передбаченим програмою. Допускає 2-4 лексичні або граматичні помилки
		170 – 179	Вступник в достатньому обсязі розуміє основний зміст тексту, підтримує діалогічне мовлення, пропонує добре обдумане власне висловлення на запропоновану тему. У достатньому обсязі володіє базовим лексичним словником і граматичним мінімумом, передбаченим програмою
	Високий	180 – 189	Вступник чітко та виразно, дотримуючись стандартів вимови й інтонаційного оформлення, може прочитати вголос вказаний уривок тексту. Досить повно розуміє текст, виконує повний граматичний аналіз підкреслених у тексті граматичних структур. Допускає 2-3 лексичні або граматичні помилки
		190 – 200	Вільно володіє монологічним і діалогічним мовленням, вміє висловлювати власні думки, аргументовано відстоювати власну думку. Володіє в повному обсязі базовим лексичним словником та граматичним матеріалом, передбаченим програмою

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Питання екзаменаційного білета оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів. Загальна оцінка за вступне випробування визначається як середнє арифметичне оцінок за кожне питання екзаменаційного білета.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Українська мова

1. Азарова Л. Є., Корженко В. Я., Корженко З. П. Практична граматики української мови: для студентів-іноземних громадян підготовчого відділення: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2004.
2. Дегтярьова Т. О., Дядченко Г. В., Скварча О. М. Українська мова як іноземна. Елементарний курс: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2020. 140 с.
3. Дерба С. М. Знайомство з Україною : навч. посіб. з української мови для іноземних студ. 2-ге вид., виправлене і доповнене. Київ: Фенікс, 2013.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273с.
5. Литвин І. П. Українська мова як іноземна: навч. посіб.. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. 78 с.
6. Мазурик Д. Українська мова для іноземних громадян. Крок за кроком. Харків, Фоліо, 2017. 288 с.
7. Масицька Т. Є. Українська мова як іноземна: комунікація: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 232 с.
8. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземних громадян. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.
9. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземних громадян. Практикум / Л. Т. Назаревич, Н. І. Гавдида. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.
10. Перші кроки з українською мовою : підручник для слухачів – іноземних громадян довузівського етапу підготовки : у 4-х ч. Ч. 2: Рівень А1 володіння українською мовою як іноземною / Л. І. Васецька, О. В. Соловійова, Г. С. Манаєва [та ін.]; за ред. Л. І. Васецької. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2021. 417 с.
11. Скиба Н. Г. Українська мова для студентів іноземних громадян [наукове мовлення]. Київ : Логос, 2015. 250 с.
12. Терлак З., Сербенська О. Українська мова для початківців. Львів: Світ, 2000.
13. Українська мова для іноземних громадян. Рівень А 1: навч. посіб. / Голованенко Є. О., Дегтярьова Т. О., Дядченко Г. В. та ін. Суми: ПФ Вид-во «Університетська книга», 2020. 279 с.
14. Чистякова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. Українська мова для іноземних громадян: підручник для іноз. студ. вищ. навч. закл. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006. 524 с.

Англійська мова

1. Alexander L. G. English Grammar Practice for Intermediate Students. Longman, 2022. 302 p.
2. Murphy R. English Grammar in Use. A Self-Study Reference and Practice Book for Intermediate Students. Fourth Edition. Cambridge University Press, 2012. 390 p.
3. Murphy R. Essential Grammar in Use. Supplementary Exercises with answers. Fourth Edition. Cambridge University Press, 2015. 128 p.
4. Longman Dictionary of English Language and Culture. Harlow, Essex, England: Longman, 1992. 1602 p.
5. Oxford Exam Trainer B1: student's Book. Oxford University Press, 2018. 208 p.
6. Oxford Exam Trainer B1: student's Book. Oxford University Press, 2020. 184 p.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови та методики її навчання.

Протокол № 13 від 11 квітня 2024 року.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Олена ДУДЕНКО

Завідувач кафедри української мови
та методики її навчання

Валентина РОЗГОН

**ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ**